

[Poul Dam.]

turrationalisering, men hvorfor skal man dog — siges der — søge mere eller mindre kunstige forklaringer på et forhold, hvis sande årsag er såre enkel: dansk industris svækkede konkurrenceevne gennem et for højt omkostningsniveau. Så er det sagt. Ganske enkelt. Underskrevet med en ulæselig underskrift; det eneste, jeg kan se, er, at der står Jensen.

Sådan gøres det, og det skal altså anvendes, og det bliver anvendt, og hvis det er politik, ja, så må vi jo prøve, om vi også kan komme på det børnehavestadium.

Men for at være lidt mere alvorlig: hvordan er situationen egentlig? Statsministeren fremhævede, at dansk økonomi har en relativt god position. Der er en lang række punkter, hvor vi står bedre, end vi har stået tidligere, og hvor vi ikke står dårligere end andre lande. Jeg er helt enig i dette. Jeg er ikke helt så optimistisk med hensyn til fremtiden. Statsministeren var dels noget optimistisk, dels kom han med forskellige bekymrede bemærkninger om, at man ikke måtte sidde uvirksom og vente på, at noget skal vise sig, og at der er ingen grund til at tage særlig let på det. Jeg er helt enig i dette. Jeg har været noget nervøs ved en indstilling, som man af og til har mødt, og som mindede mig for meget om den klassiske fra krisen i Amerika, hvor man prøvede at besværgе krisen ved at sige, at „prosperity is just around the corner“. Det var den jo altså ikke, og det løste ikke nogen problemer, at man sagde det.

Vi har en europæisk afmatning, det er en kendsgerning, og at påstå, at denne afmatning ikke skulle spille nogen rolle for vores økonomi, er naturligvis nonsens. Vi har haft en tilbagegang i eksporten som følge af denne europæiske afmatning. Det er ikke helt uvæsentligt, at f. eks. vores maskineksport er noget stagnerende; det er jo netop et udtryk for, at investeringerne i en række europæiske lande er gået i stå, i hvert fald relativt. Og denne eksporttilbagegang bliver jo, ikke mindst fordi produktiviteten stadig stiger, nødvendigvis af en sådan art, at det får betydning for beskæftigelsen. Det har også vist sig, hvis man ser konjunkturbarometret i Statistiske Efterretninger, at forventningerne til juli kvartal var væsentlig bedre, end juli

kvartal faktisk viste sig at blive, og at de forventninger til oktober kvartal, der nu er offentliggjort, er dårligere; end både forventningerne til juli kvartal var, og juli kvartals realiteter. Men det skal nok hertil føjes, som det også er blevet sagt, at arbejdsløsheden er ikke noget dansk problem alene, det er et alment problem i en række lande. Der er her tale om nogle strukturproblemer, og det er jo strukturproblemer, der til syvende og sidst kun kan klares gennem øget samhandel. Når arbejdsløsheden i visse lande, f. eks. Tyskland, virker mindre påfaldende, så skyldes det jo, at antallet af fremmedarbejdere er formindsket meget stærkt; man har så at sige eksporteret sine arbejdsløse og dermed undgået at få dem med i statistikken.

Årsagerne til, at eksporten er gået tilbage, blev omtalt af statsministeren. Jeg vil i denne forbindelse kun understrege, at landbrugsprotektionismen ude i Europa har været ganske overordentlig farlig for vores landbrug; det er den handelskrig, fællesmarkedet fører, som rammer os i særlig høj grad, og det er også på den anden side de lave smørpriser i England, som generer os. Man kunne måske her tilføje, at intet tyder på, at det danske landbrugs situation ville blive bedre, fordi Danmark kom med i fællesmarkedet; det er ganske vist et fata morgana, som man ikke behøver at tage alvorligt i øjeblikket, men nogen tro på, at landbruget skulle få det bedre, behøver man ikke at nære. Det er der intet der tyder på. Der er tværtimod en række ekstra problemer, som vil opstå, og som man på ingen måde skal undervurdere.

Blandt årsagerne til eksportens tilbagegang har jo også været nævnt det høje omkostningsniveau. Det er jo ganske overdrevet, det, der siges om dette, således som også hr. Per Hækkerup har nævnt, og man sporer bag det i tide og utide en bitterhed over, at de ansatte får en større indtægt, end de har fået tidligere. Man siger omkostningsniveauet, men man mener lønningerne. Det er muligt, at der er ting, der ikke er tilpasset rigtigt til situationen, men tilpasningen skal i hvert fald ikke ske på den måde, at de ansatte er den eneste gruppe, hvis indtægt ikke får lov at stige, sådan som det var for ikke så forfærdelig mange år siden. Og så må man da for øvrigt